

Uz sākumlapu>Tiesāšanās procedūras>Krimināllietas>Tiesu iestāžu sadarbība>Eiropas apcietināšanas orderis

Eiropas apcietināšanas orderis

Eiropas apcietināšanas orderis (EAO) ir pārrobežu nodošanas vienkāršota procedūra, kas paredzēta kriminālvajāšanas veikšanai vai brīvības atņemšanas soda vai aizturēšanas rīkojuma izpildei. Orderis, ko izdevusi kādas ES valsts tiesu iestāde, ir derīgs visā ES teritorijā. Eiropas apcietināšanas orderi piemēro kopš 2004. gada 1. janvāra. Ar to tika aizstātas personu izdošanas kādreizējās laikietilpīgās procedūras starp ES valstīm.

EAO darbības kārtība

EAO ir ES dalībvalsts tiesu iestādes lūgums **apcietināt kādu personu** citā ES dalībvalstī un **nodot šo personu** kriminālvajāšanai vai izpildīt brīvības atņemšanas sodu vai aizturēšanas rīkojumu, ko izdevusi valsts, kuras iestāde izsaka lūgumu. Šā mehānisma pamatā ir tiesas nolēmumu savstarpējas atzīšanas princips. To piemēro visās ES dalībvalstīs.

Tas tiek īstenots, izmantojot tiešu saziņu starp tiesu iestādēm.

Piemērojot EAO, iestādēm ir jāievēro **aizdomās turēto un apsūdzēto personu procesuālās tiesības**, piemēram, tiesības uz informāciju, tiesības uz advokātu, tiesības uz tulkā palpojumiem, kā arī tiesības uz juridisko palīdzību, kā paredzēts tās valsts tiesību aktos, kurā attiecīgā persona apcietināta.

Ar ko EAO mehānisms atšķiras no parastās personu izdošanas procedūras
Stingri termiņi

Valstij, kurā persona apcietināta, jāpieņem galīgais lēmums par Eiropas apcietināšanas ordera izpildi 60 dienu laikā pēc attiecīgās personas apcietināšanas. Ja persona piekrīt savai nodošanai, lēmums par nodošanu jāpieņem 10 dienu laikā.

Pieprasītā persona jānodod, cik vien drīz iespējams iesaistīto iestāžu norunātajā datumā, turklāt ne vēlāk kā 10 dienu laikā pēc galīgā lēmuma pieņemšanas par Eiropas apcietināšanas ordera izpildi.

Abpusējas sodāmības pārbaude — vairs netiek piemērota 32 nodarījumu kategorijām

Attiecībā uz *32 nodarījumu kategorijām* vairs netiek pārbaudīts, vai rīcība ir uzskatāma par noziedzīgu nodarījumu abās valstīs. Vienīgā prasība ir tāda, ka *par nodarījumu jābūt paredzētam vismaz trīs gadus ilgām ieslodzījumam valstī, kas izdevusi orderi.*

Citu nodarījumu gadījumā personu var nodot tad, ja veiktās darbības ir uzskatāmas par nodarījumu ordera izpildes valstī.

Netiek iejaukta politika

Lēmumus pieņem vienīgi tiesu iestādes, neņemot vērā politiskus apsvērumus.

Valstspiederīgo nodošana

ES dalībvalstis vairs nevar atteikties nodot savus valstspiederīgos, ja vien tās nepārņem brīvības atņemšanas soda izpildi pret attiecīgo personu.

Garantijas

Valsts, kas izpilda EAO, var pieprasīt garantijas, ka:

- personai pēc noteikta laika būs **tiesības lūgt pārskatīšanu**, ja piespriests sods ir **mūža ieslodzījums**;
- attiecīgā persona var izciest kopējo **ieslodzījuma laiku ordera izpildes valstī**, ja šī persona ir attiecīgās valsts valstspiederīgais vai pastāvīgais iedzīvotājs.

Atteikuma iemeslu ierobežojumi

Valsts var atteikties nodot pieprasīto personu vienīgi tad, ja ir piemērojams kāds no ordera obligātas vai fakultatīvas neizpildīšanas pamatojumiem.

Obligātas neizpildīšanas pamatojums:

- persona jau ir **notiesāta par attiecīgo pārkāpumu** (*ne bis in idem*);
- **nepilngadība** (persona vēl nav sasniegusi vecumu, kad izpildes valstī iestājas kriminālatbildība);
- **amnestija** (izpildes valsts būtu varējusi sākt kriminālvajāšanu, un šajā valstī uz attiecīgo nodarījumu attiecas amnestija).

Fakultatīvas neizpildīšanas pamatojums, piemēram:

- abpusējas sodāmības neesamība par nodarījumiem, izņemot Pamatlēmuma par EAO 2. panta 2. punktā uzskaitītās 32 nodarījumu kategorijas;
- teritoriālā piekritība;
- izpildes valstī uzsākts kriminālprocess;
- noilgums u. c.

Rokasgrāmata par to, kā izsniegt un izpildīt EAO

Lai atvieglotu un vienkāršotu attiecīgo tiesu iestāžu ikdienas darbu, Eiropas Komisija ir publicējusi **Rokasgrāmatu par to, kā izsniegt un izpildīt Eiropas**

apcietināšanas orderi (2002 Kb) [PDF](#) (2002 Kb) [en](#). Rokasgrāmatā ir izklāstīti sīki norādījumi par EAO izdošanas un izpildes procedūras posmiem. Tajā ir sniegts arī Eiropas Savienības Tiesas svarīgākās judikatūras pilnīgs skaidrojums, interpretējot konkrētus Pamatlēmuma par EAO noteikumus.

Rokasgrāmatu visās ES oficiālajās valodās skatīt šeit: BG [PDF](#) (2700 Kb) [bg](#), CS [PDF](#) (1854 Kb) [cs](#), DA [PDF](#) (1766 Kb) [da](#), DE [PDF](#) (1659 Kb) [de](#), ET [PDF](#) (1783 Kb) [et](#), EL [PDF](#) (2439 Kb) [el](#), ES [PDF](#) (1649 Kb) [es](#), FR [PDF](#) (1892 Kb) [fr](#), HR [PDF](#) (1789 Kb) [hr](#), IT [PDF](#) (2141 Kb) [it](#), LV [PDF](#) (2158 Kb) [lv](#), LT [PDF](#) (1865 Kb) [lt](#), HU [PDF](#) (1908 Kb) [hu](#), MT [PDF](#) (2560 Kb) [mt](#), NL [PDF](#) (2047 Kb) [nl](#), PL [PDF](#) (2200 Kb) [pl](#), PT [PDF](#) (1968 Kb) [pt](#), RO [PDF](#) (1926 Kb) [ro](#), SL [PDF](#) (1797 Kb) [sl](#), SK [PDF](#) (1977 Kb) [sk](#), FI [PDF](#) (2172 Kb) [fi](#), SV [PDF](#) (1591 Kb) [sv](#).

Statistika par EAO izmantošanu

2017. gadā pieprasītās personas tika nodotas vidēji šādos termiņos:

ar tās piekrišanu - **15 dienu laikā**,

bez tās piekrišanas - **40 dienu laikā**.

Atbildes uz 2014. gada anketas jautājumiem par EAO

Atbildes uz 2015. gada anketas jautājumiem par EAO

Atbildes uz 2016. gada anketas jautājumiem par EAO

Atbildes uz 2017. gada anketas jautājumiem par EAO

Nav pieejami dati par visām valstīm, tomēr dati par 2015., 2016. un 2017. gadā izsniegtajiem Eiropas apcietināšanas orderiem ir pilnīgi.

	2005. g.	2006. g.	2007. g.	2008. g.	2009. g.	2010. g.	2011. g.	2012. g.	2013. g.	2014. g.	2015. g.	2016. g.	2017. g.
Izdote EAO	6894	6889	10 883	14 910	15 827	13 891	9784	10 665	13 142	14 948	16 144	16 636	17 491
	836	1223	2221	3078	4431	4293	3153	3652	3467	5535	5304	5812	6 317

Saistītās saites

[Pamatlēmums par Eiropas apcietināšanas orderi](#)

Lapa atjaunināta: 19/09/2019

Šo lapu uztur Eiropas Komisija. Informācija šajā tīmekļa vietnē nav uzskatāma par Eiropas Komisijas oficiālo nostāju. Komisija neuzņemas nekādu atbildību vai saistības attiecībā uz informāciju vai datiem, kas ietverti vai izmantoti šajā dokumentā. Autortiesību noteikumus Eiropas tīmekļa vietnēs lūdzu skatīt juridiskajā paziņojumā.